

Parlagisas-védelmi LIFE projektek tapasztalatai

2012-2016

2016-2022

*HORVÁTH Márton, DEÁK Gábor, FATÉR Imre, JUHÁSZ Tibor,
BARABÁS Lilla, KOVÁCS Gábor, BÁNFI Péter, PONGRÁCZ Ádám,
HORVÁTH Ákos, KOVÁCS Gábor, SÓS Endre, Matthias SCHMIDT,
Flora HOSER, Zuzana GUZIOVA, Zdenek VERMOUZEK,
Arnost CETKOVSKY, Milica MISKOVIC, Nikola STOJNIC*

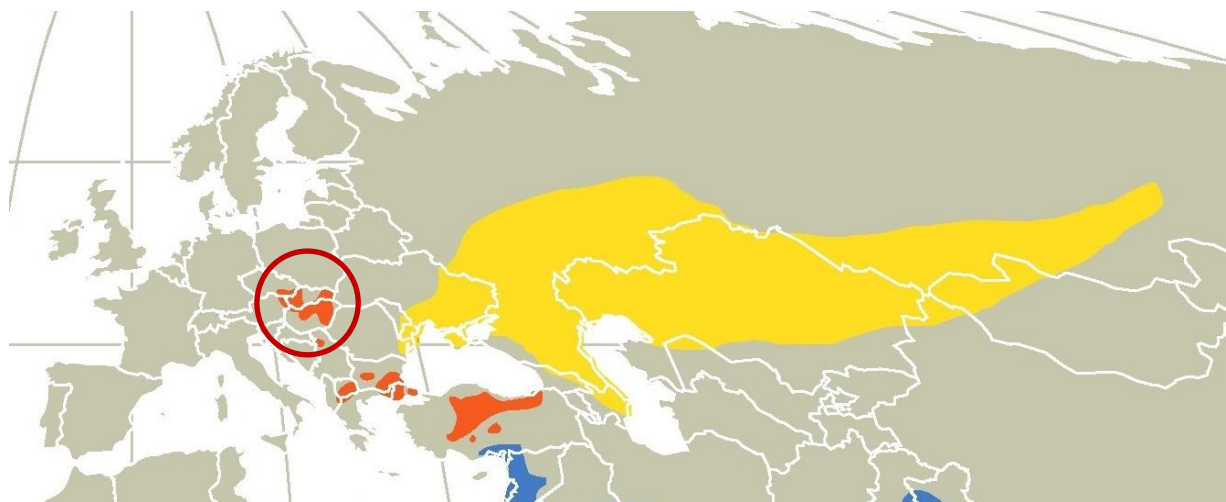
V. LIFE TERMÉSZETVÉDELMI TRÉNING, 2018.05.15

Parlagi sas (*Aquila heliaca*)

- *IUCN*: világszerte veszélyeztetett
- Világállomány: 5,000-10,000 pár
- EU állomány: 300 pár
- *Kárpát-medencei állomány*: 280 pár
- *Magyarország*: 210 pár

Resident

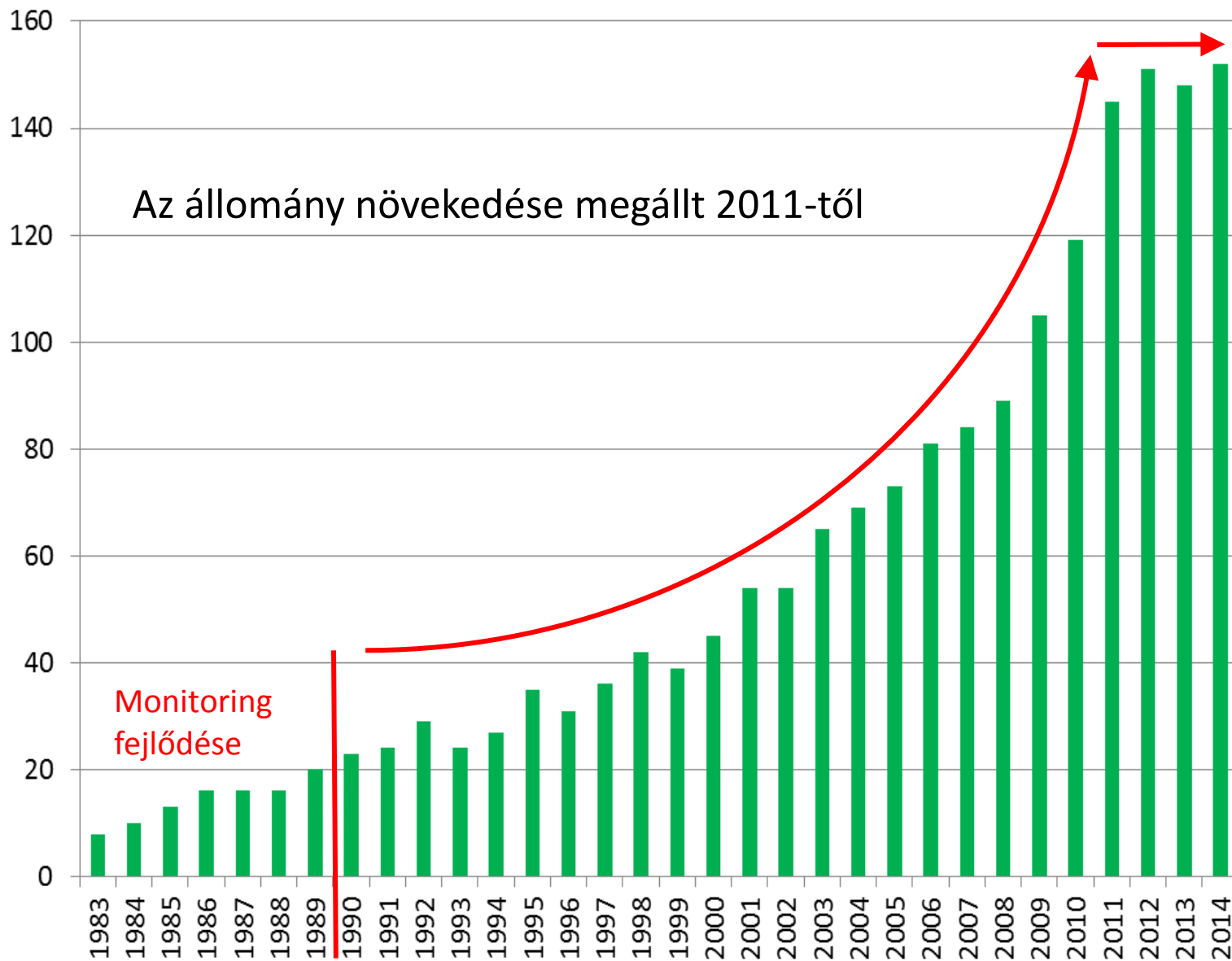

Summer

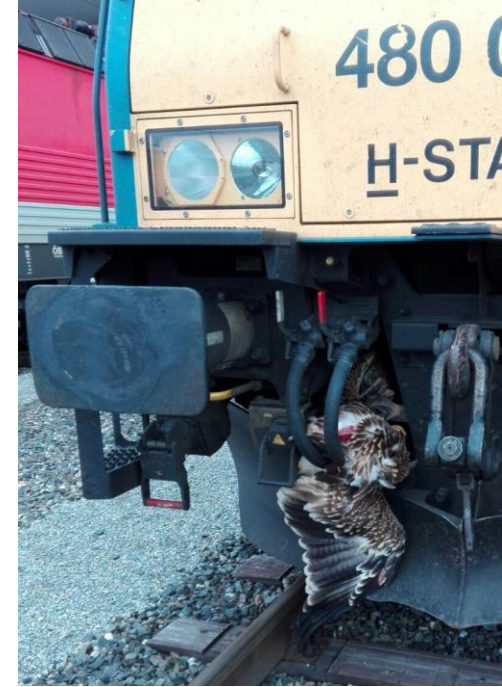
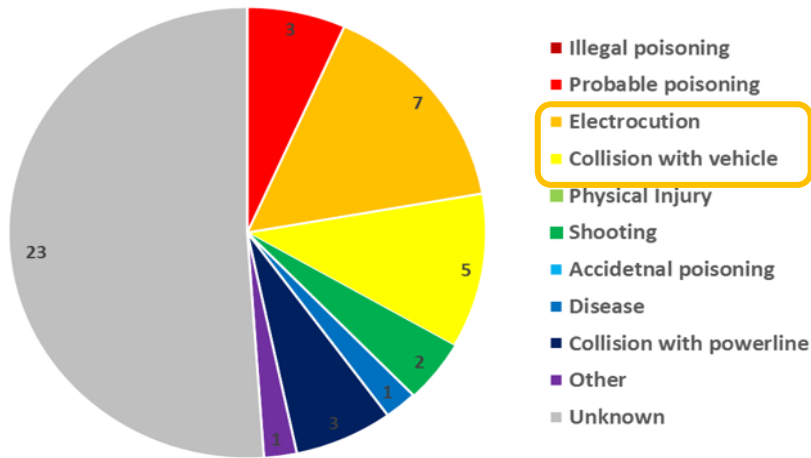
Winter

Ismert parlagi sas fészkek számának alakulása Magyarországon

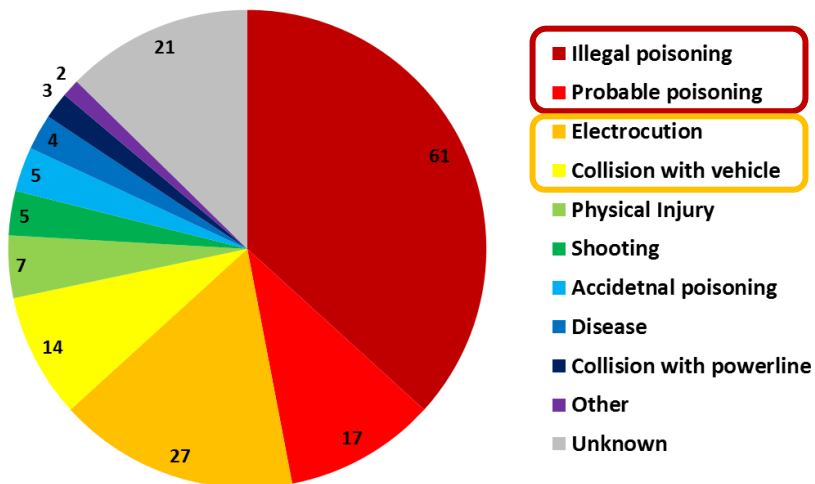

parlagisas.hu
imperialeagle.hu

Mortality causes of imperial eagle in Hungary between 1980-2004 (n=45)

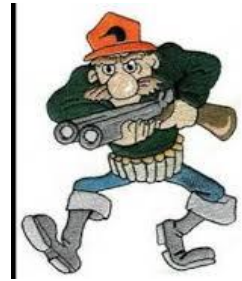
Mortality causes of imperial eagle in Hungary between 2005-2016 (n=166)

Ki mérgezhet?

Miért?

(Orv)vadász

Galambász

Háziállattartó

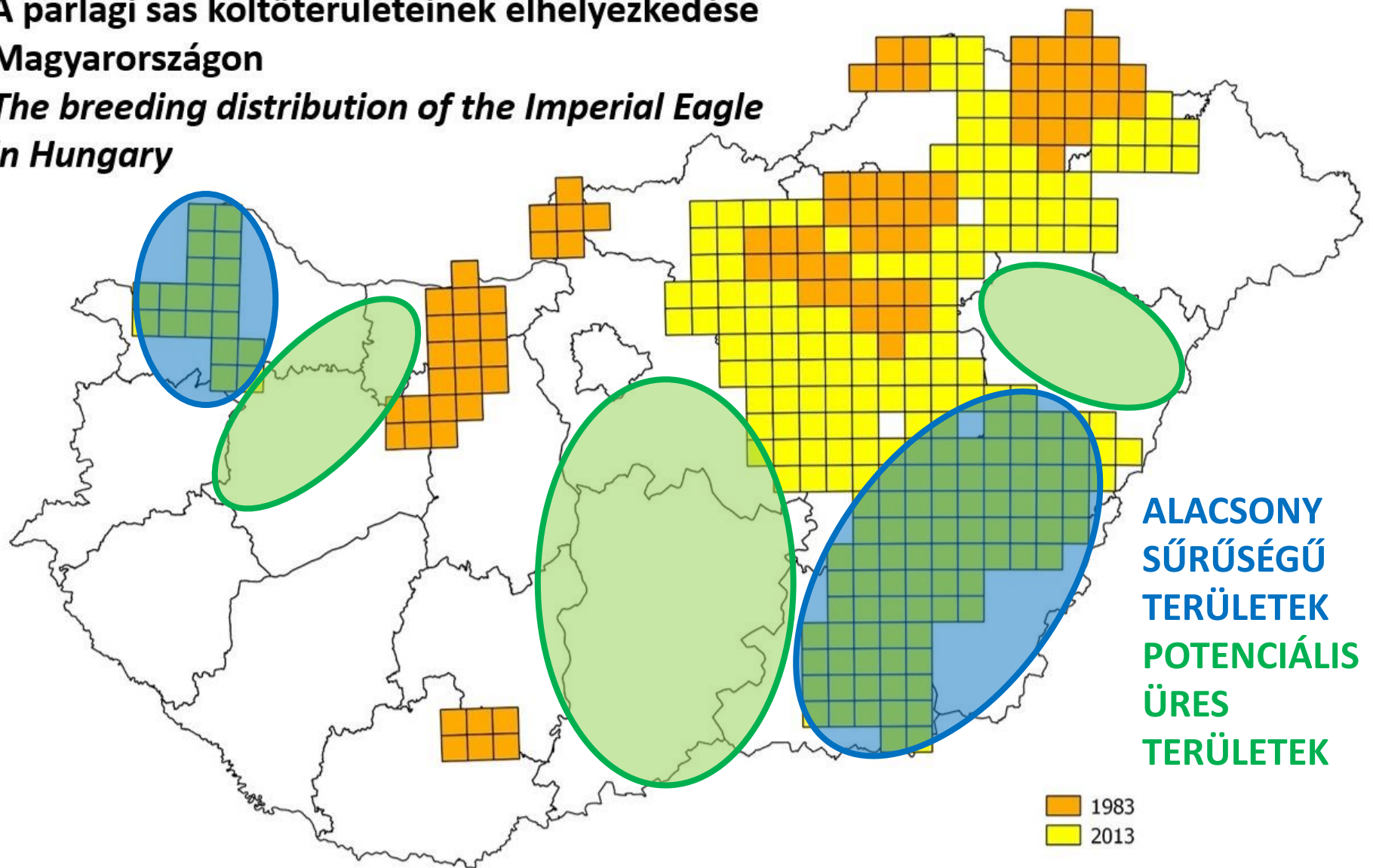
Halgazdálkodó

A parlagi sas költőterületeinek elhelyezkedése

Magyarországon

The breeding distribution of the Imperial Eagle in Hungary

parlagisas.hu
imperialeagle.hu

Biológiai kérdés:

A rendkívül magas nem természetes mortalitás (ragadozó mérgezés) korlátozza-e az állomány nagyságát?

Természetvédelmi kérdések:

Lehet-e konkrét intézkedésekkel csökkenteni a ragadozó mérgezések előfordulását?

Az állomány nagysága újra növekedni fog-e ha a ragadozó mérgezések száma csökken?

HELICON Life project

- Period: 01/01/2012 – 31/12/2016
5 years
- Total budget: 2'141'597 € (~600 M Ft)
- EU finance: 75%
- VM/FM finance: 8%
- Beneficiaries: 17%
- 34 actions

2012-
2016

Koordináló kedvezményezett:

1. Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME)

Társult kedvezményezettek:

2. Hortobágy Nemzeti Park Igazgatóság (HNPI)

3. Bükk Nemzeti Park Igazgatóság (BNPI)

4. Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság (KMNPI)

5. Fővárosi Állat- és Növénykert (FÁNK)

6. Jászberényi Állatkert (JÁK)

7. Országos Magyar Vadászkamara (OMVK)

8. Nemzeti Nyomozó Iroda (NNI)

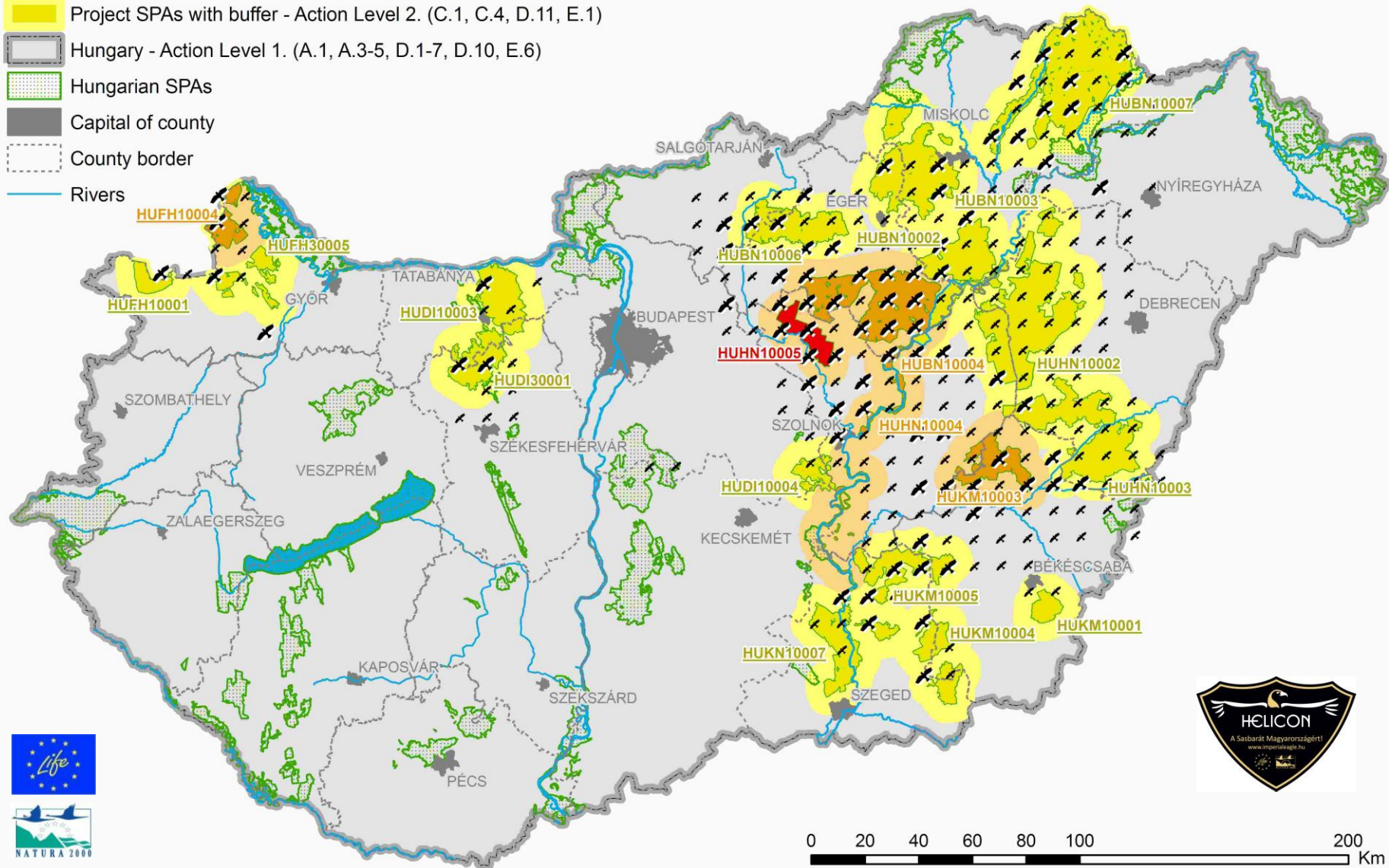

9. Természetfilm.hu Egyesület

Legend

- *Aquila heliaca* - breeding distribution (2010)
- *Aquila heliaca* - temporary settlement areas (2003-2010)
- Demonstrative Project SPA - Action Level 4. (A.6-7, C.3, C.6, D.8-9)
- Key Project SPAs with buffer - Action Level 3. (A.2, C.2, C.5)
- Project SPAs with buffer - Action Level 2. (C.1, C.4, D.11, E.1)
- Hungary - Action Level 1. (A.1, A.3-5, D.1-7, D.10, E.6)
- Hungarian SPAs
- Capital of county
- County border
- Rivers

5 év alatt 33 akció annak érdekében hogy:

1. Csökkentsük az üldözés hatásait
2. Növeljük az elkövetők felelősségre vonását
3. Tájékoztassuk az érdekelteket
4. Felhívjuk a nyilvánosság figyelmét

Adatgyűjtés: 1. Nagyközönség

- Hot Line: +36-20-251-4404
- Online: www.imperialeagle.hu
- E-mail: mergezes@mme.hu

For an eagle-friendly Hungary!
A Sasbarát Magyarorszáért!

NEWS IMPERIAL EAGLE THREATS PROJECTS

HELICON
CONSERVATION OF IMPERIAL EAGLES
IN HUNGARY
A PARLAGI SAS VÉDELME
MAGYARORSZÁGON
LIFE10NAT/HU/D19

English Magyar

DATABASES DOWNLOADS GALLERY CONTACT

WEB cam

EAGLE TRACKING

ESET BEJELENTÉS
REPORT BIRDCRIME
+36-20-251-4404
mergezes@mme.hu

Results of the 12th National Eagle Census
Wed, 28/01/2015 - 12:25

The 12th National Eagle Census was organized by MME/Birdlife in collaboration with Directorates of National Parks and other NGOs.

Read more

ESET
BEJELENTÉS

REPORT
BIRDCRIME

+36-20-251-4404
mergezes@mme.hu

Adatgyűjtés: 2. Szakemberek

Magyar Ragadozómadár-védelmi Tanács

Mérgezés-megelőzési munkacsoport

Egységes protokollok 25 szervezet számára

250 természetvédelmi ór és szakember

Adatgyűjtés: 3. Jeladós nyomkövetés

39 parlagi sas jelölve Magyarországon (20 külföldön)

Folyamatos nyomkövetés

Sürgős reakció feltételezett probléma esetén

Több mint 500,000 adatpont (www.satellitetracking.eu)

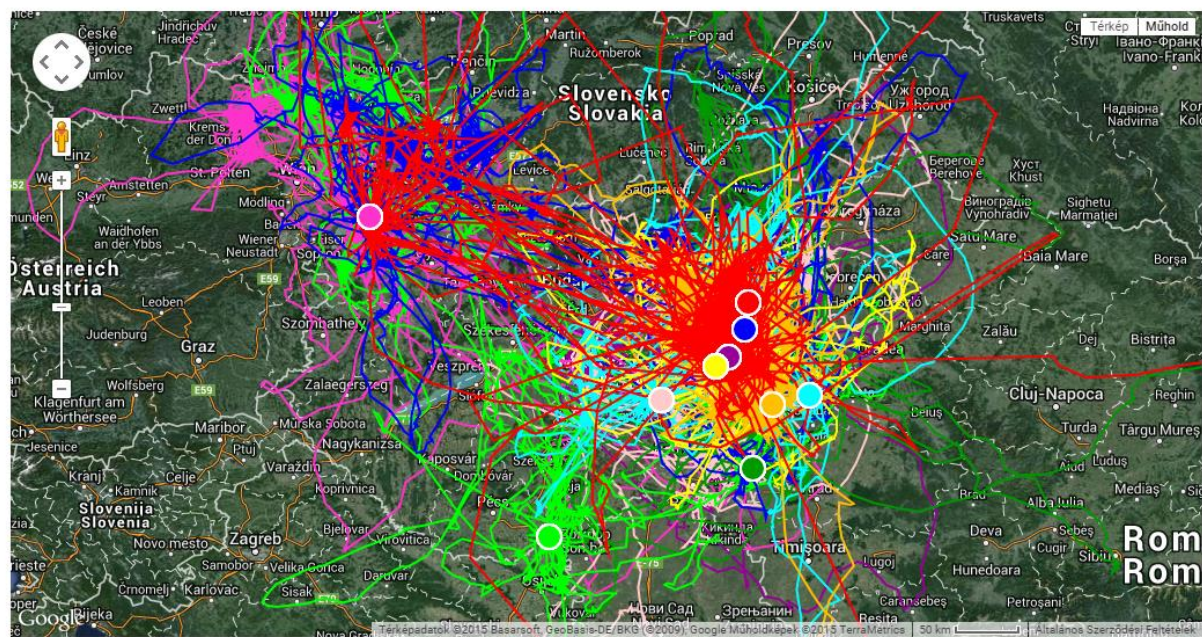

SATELLITETRACKING.EU

Tetszik 973

user: mhorvath [Administrator] Logout Hun

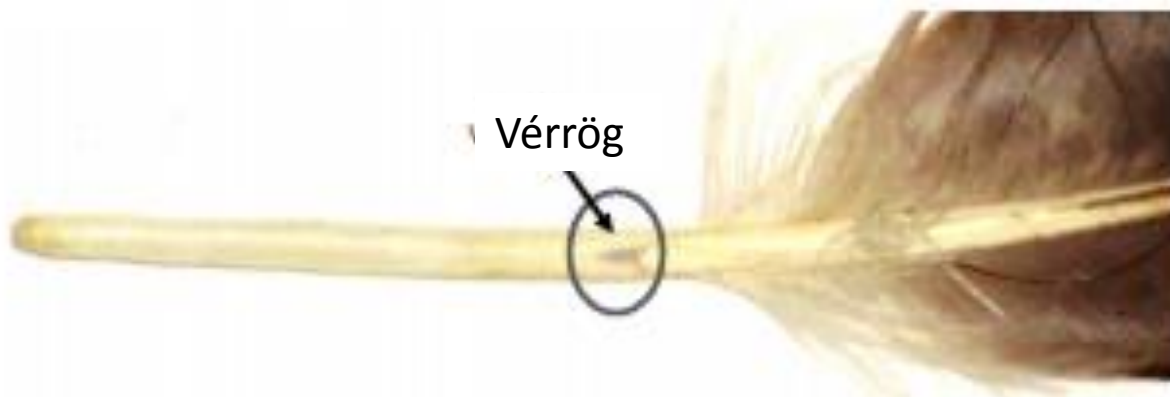
Home Birds Partners Sponsors Projects Administration

Adatgyűjtés: 4. Genetikai nyomkövetés

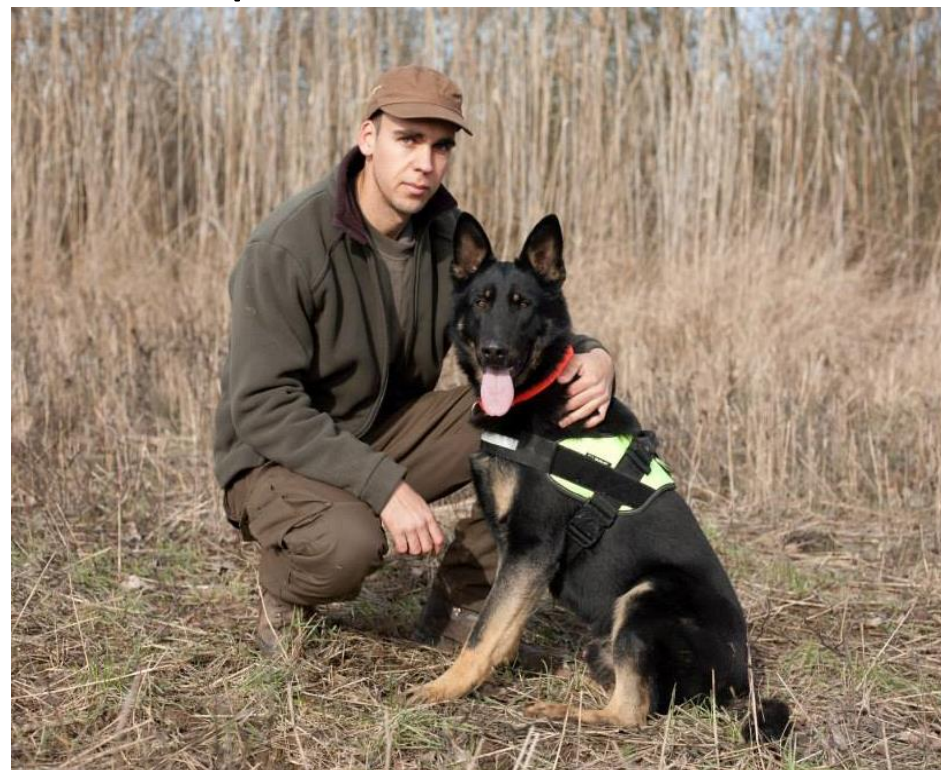
- Költő madarak vedlett tollai 1997 óta (átlagosan évente az állomány 30-70%)
- DNS ujjlenyomat
- Éves kicserélődés becslése
- Problémás területek megtalálása ahol gyakran cserélődnek a madarak

Adatgyűjtés: 5. Kutyas egység

- 2013-ban alakult (ORFK képzés)
- Minden bejelentett eset kivizsgálása
- Rendszeres monitoring 20 projekt területen (SPAs)
- 547 terepi helyszínelés, 201 bűncselekménnyel kapcsolatos találat

Adatok kezelése

- Országos Birdcrime adatbázis (MME)

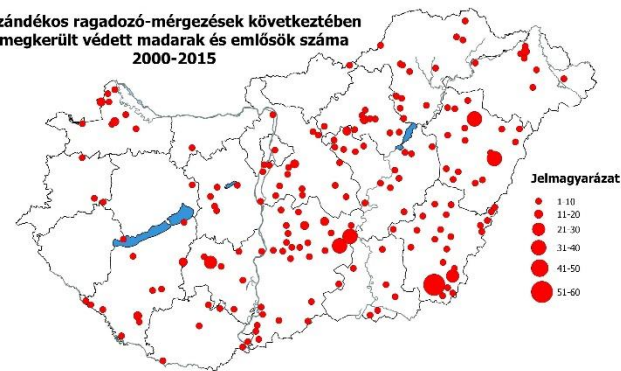
- Terepi, állatorvosi, rendőrségi adatok
- Vizsgálati eredmények, fényképek

- Minden ismert bűncselekmény (leginkább mérgezés és lelövés)

- 768 record

- 54 faj 1744 egyede és 194 mérgezett csalétek

Szándékos ragadozó-mérgezések következtében megkerült védett madarak és emlősök száma 2000-2015

Állatorvosi hálózat és protokoll

- Protokoll, képzések
- 26 állatorvos országszerte

Fészekőrzés

Veszélyeztetett parlagi sas fészkek őrzése a kiemelt madárvédelmi területeken

Összesen 340 önkéntes 3158 önkéntes napot töltött el

Élőhelyfejlesztés

- Demonstratív sas- és apróvadélőhely-kezelés a Jászsági Különleges Madárvédelmi Területen
- Elhagyott tanyahelyek vásárlása és kezelése (5,4 ha)
- Vízvisszatartó műtárgy építése
- Jászság SPA kezelési tervének kidolgozása

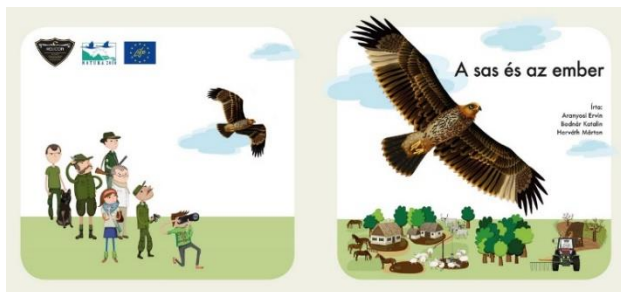
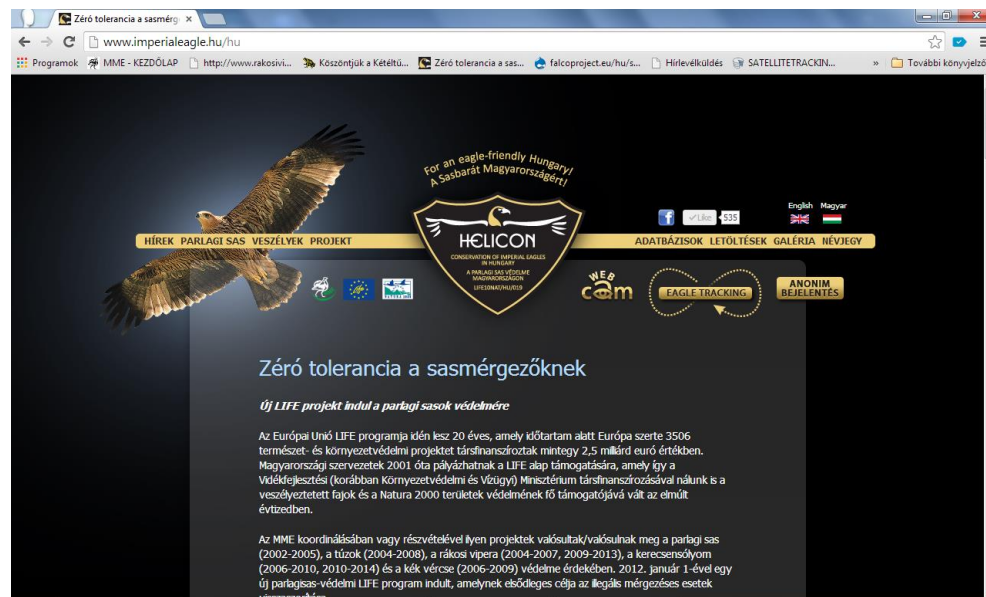

Társadalmi tudatosság növelése

- Sasközpont és tanösvény (2700 látogató)
- Kiállítások az állatkertekben
- Média megjelenések (1908 beszámoló, >100 millió „fogyasztó”)
- Web, Facebook, Ustream (>5 milliós látogatottság)
- Youtube movies (31 film, >75,000 néző)
- Oktatási anyagok

Együttműködés vadászokkal, gazdálkodókkal, rendőrökkel, ügyészekkel és bírakkal

- 79 workshop 6090 résztvevővel
- Vadászévkönyv megjelenés (65,000 pld)
- Madárhatározó vadászoknak (2000 pld)
- Szelektív csapdák és használati képzések
- Kutatás vad-ragadozó kölcsönhatásról

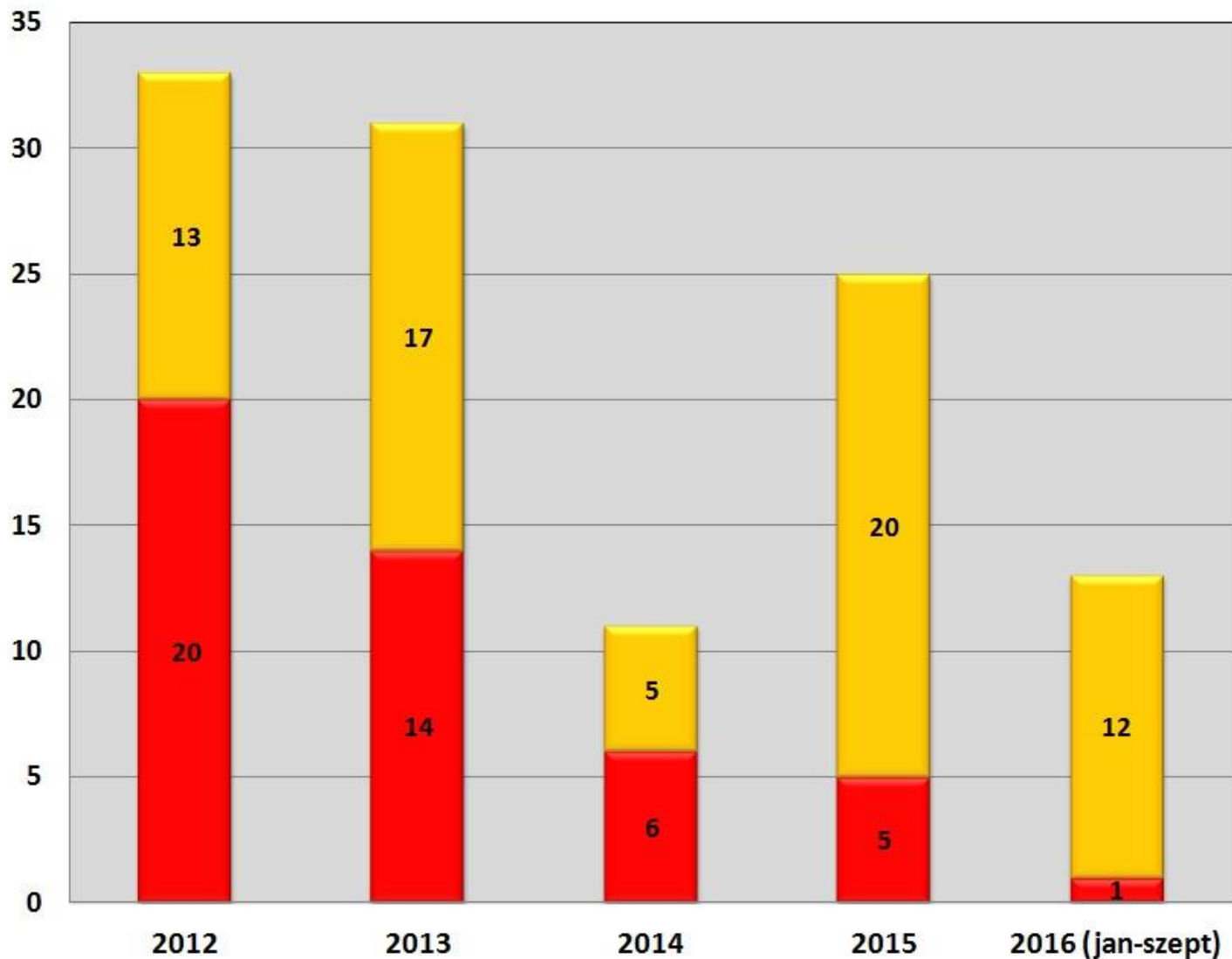
Projekt főbb indikátorai

Első precedens ítéletek:

- 2000-2015: > 250 ismert eset
- 2014-ig nem történt ítélet
- 2015:
 - **2 hivatásos vadász:** 500, illetve 600 ezer Ft pénzbüntetés, valamint mindkettejüket 39 635 forint bünygyi költség megfizetésére kötelezte.
 - **1 hivatásos vadász:** Két év próbára bocsájtás valamint 50 000 Ft vadvédelmi bírság, és 58 242 Ft bünygyi költség megfizetésére kötelezték.
 - **1 hivatásos vadász:** 1 év 3 hónap szabadságvesztés (2 év próbaidőre felfüggesztve), 2 évre a vadász foglalkozás gyakorlásától eltiltja, 126 490 Ft bünygyi költség megfizetésére kötelezte. Emellett a hatóság részéről 800 000 Ft természetvédelmi bírságban részesítették.
- 2016:
 - **1 kacsatelep tulajdonos:** felfüggesztett börtönbüntetés (1 év 7 hónap) + bünygyi költség

Ragadozó mérgezéses esetek száma Magyarországon 2012 és 2016 között

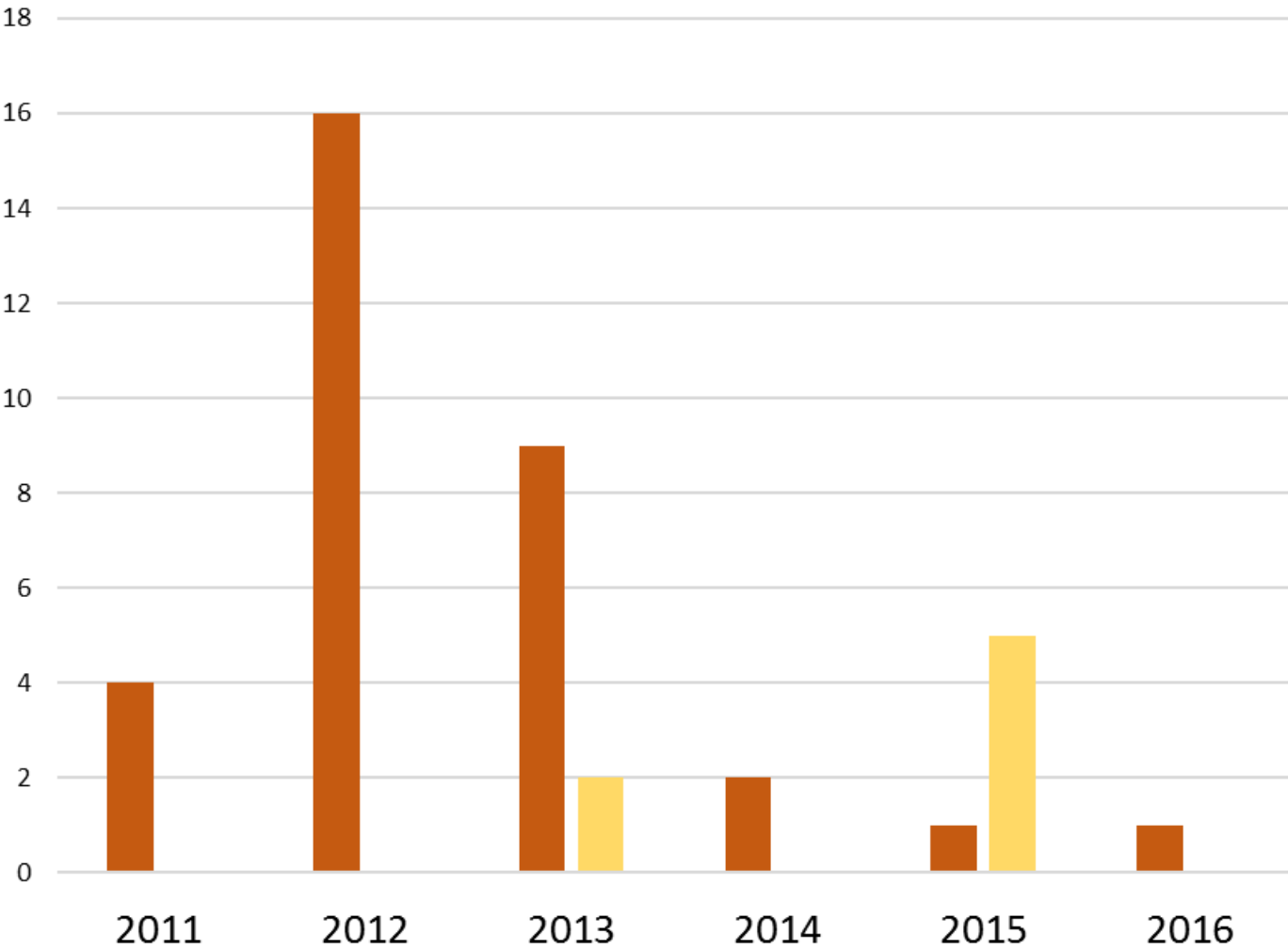
parlagisas.hu
imperialeagle.hu

■ a projekt kelet-magyarországi célterületein kívül

■ a projekt kelet-magyarországi célterületein

Mérgezett parlagi sasok számának alakulása Magyarországon

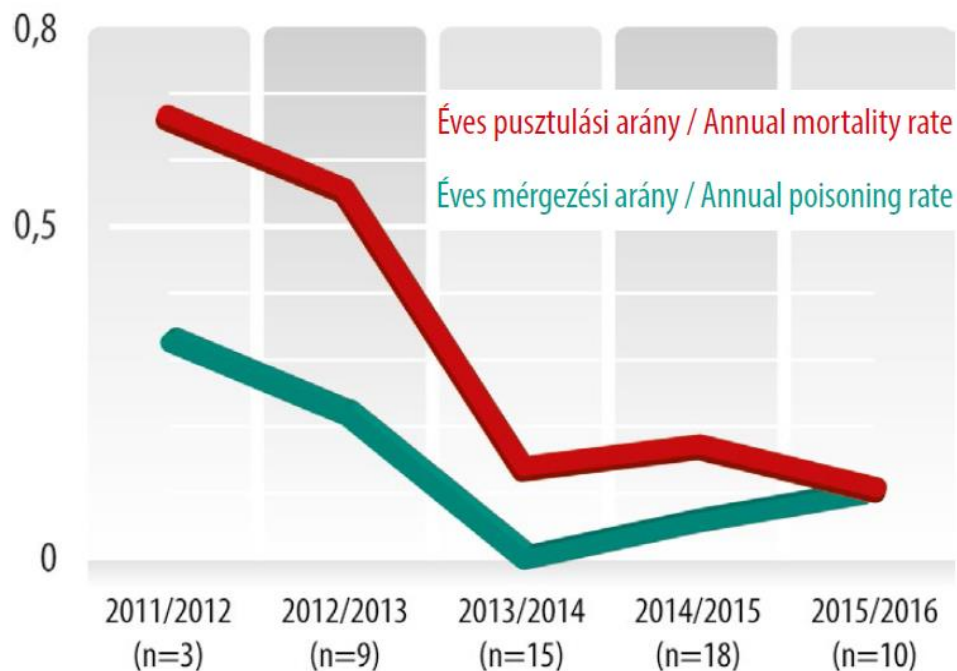

parlagisas.hu
imperialeagle.hu

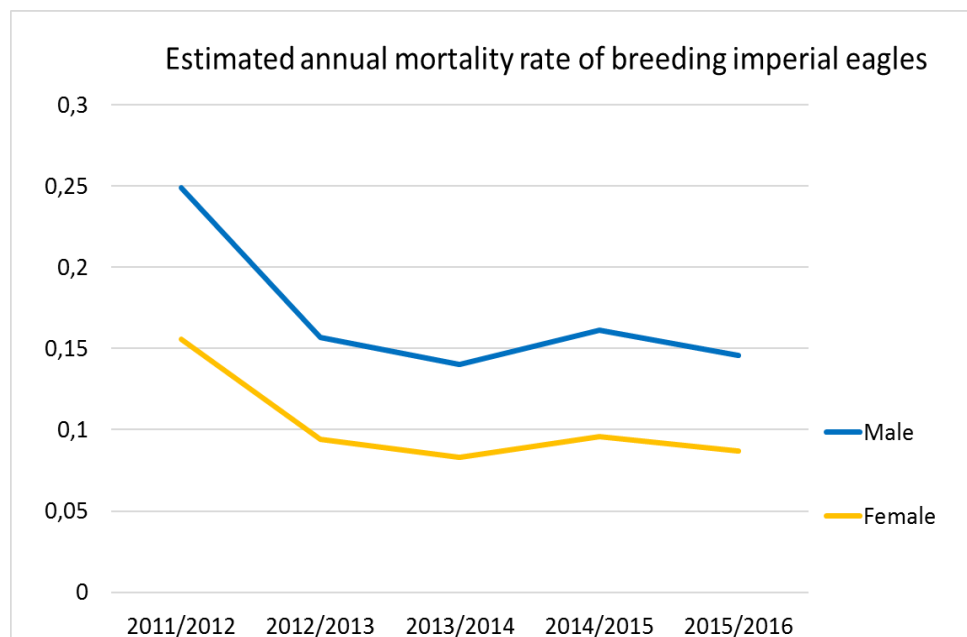
- In project area
- Outside project area

Műholdas jeladóval jelölt fiatal parlagi sasok mortalitása

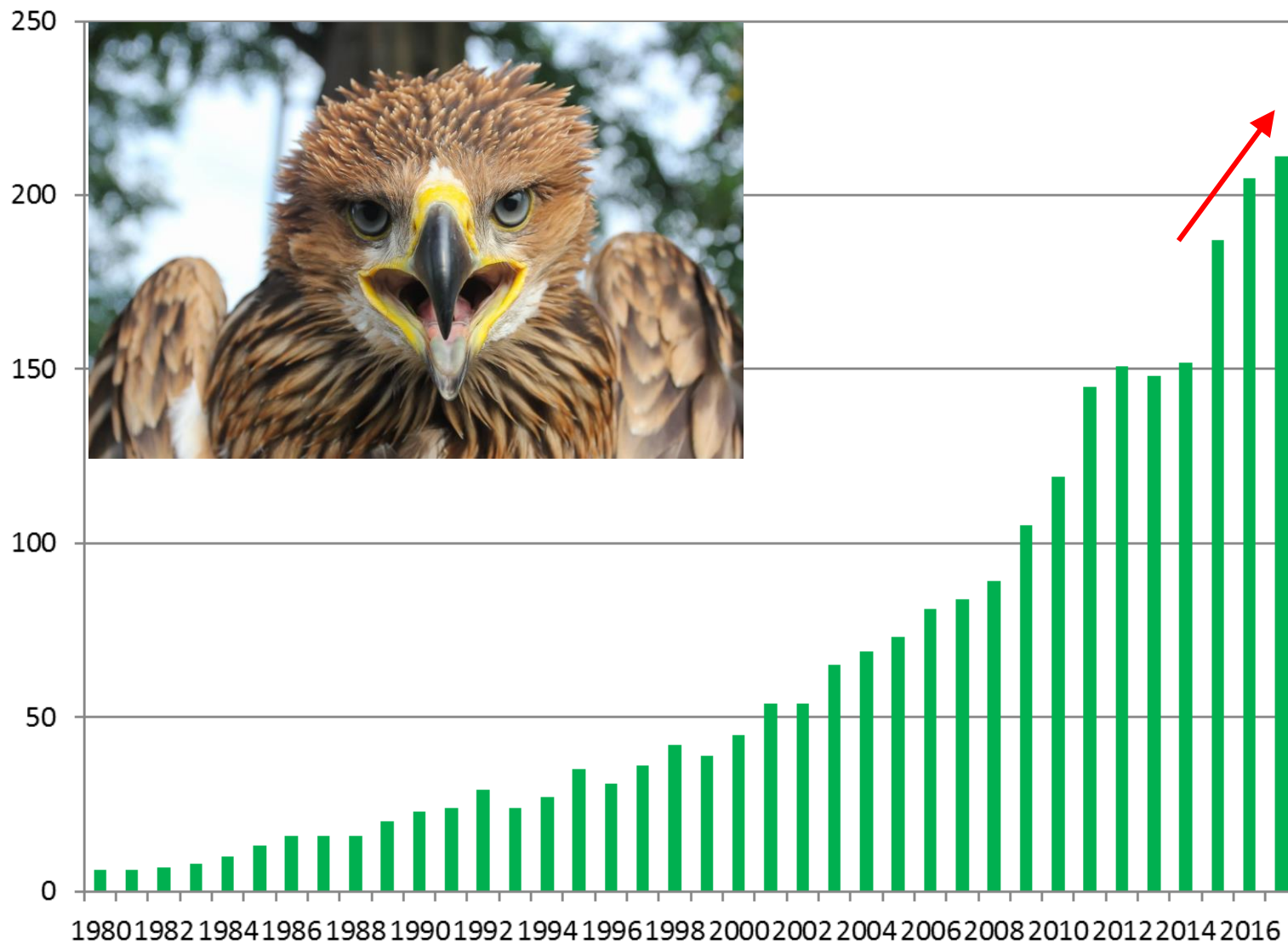
Költő parlagi sas állomány mortalitása a genetikai vizsgálatok eredményei alapján

Ismert parlagi sas fészkek számának alakulása Magyarországon

No. of known eastern imperial eagle nests in Hungary

(1980-2017)

parlagisas.hu
imperialeagle.hu

FÖLDMŰVELÉSÉGI
MINISZTERIUM

Biológiai kérdés:

A rendkívül magas nem természetes mortalitás (ragadozó mérgezés) korlátozza e az állomány nagyságát?

Valószínűleg igen

Természetvédelmi kérdések:

Lehet e konkrét intézkedésekkel csökkenteni a ragadozó mérgezések előfordulását?

Igen

Az állomány nagysága újra növekedni fog e ha a ragadozó mérgezések száma csökken?

Igen

© csonkapeter.hu

A parlagi sas védelme a Pannon- régióban az ember okozta pusztulások visszaszorításával

PannonEagle LIFE

2016.10.01 – 2022.03.31

Projekt összköltsége: 3 583 577 euró

EC társfinanszírozás: 74.86%

Conservation of the eastern imperial eagle by decreasing human-caused mortality in the Pannonian Region

10/2016-03/2022

Germany

Czech Republic

Ukraine

Slovakia

Austria

Hungary

Poland
Czechia

Legend

- Project SPAs
- Project IBAs (Serbia)
- General project area
- Countries

Slovenia

Romania

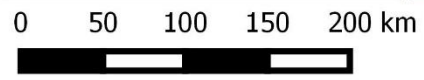
Croatia

Serbia

Bosnia and Herzegovina

PannonEagle LIFE projekt néhány fontosabb akciója

- Monitoring és a HELICON LIFE főbb akcióinak kiterjesztése a Kárpát-medencében
 - Új kutyás egységek munkába állítása (KNPI: új egység, MME: második kutya, Szlovák Rendőrség: két új kutyás egység, CSO: új kutyás egység két kutyával)
 - Önkormányzati tulajdonú dűlőutak élőhelykezelése a Jászságban („nyúlutak”)
 - Nagyfeszültségű elektromos vezetékek alatti területek élőhelykezelése Kelet-Szlovákiában
-

Partnerség

- Partnerség sok szervezettel:
 - Nagy előny a pályázásnál és a probléma széleskörű kezelésénél
 - Nagy munka kezelni a sokféle igényt és eltérő belső rendszereket
 - Nemzetközi partnerség esetén kiemelten jelentkezik a különbségek
 - Optimális számú és minőségű partner kiválasztása
- vigyázni, hogy ne a szervezeti/személyes igények, hanem a projekt célja és logikája jelölje ki az akciókat, illetve azok fajsúlyát
- partnerek folyamatos motiválása és bevonása (ellenőrzés, visszajelzés, lehetőség szerint minden partner említése a kommunikációban stb.)

Problémák - természetvédelmi szakemberek részére

- Kommunikáció
 - általában nem lenne probléma, de időt kell rá tervezni
- Adminisztráció
 - főállás a koordináló kedvezményezetttnél
 - részmunkaidő társult kedvezményezetteknél
- Indikátorok
 - egy fajvédelmi projekt szempontjából egyre elrugaskodottabb adatok bekérése
- Szocioökonómiai hatások & Ökoszisztéma szolgáltatások
 - egyre nagyobb szerep, akkor is ha nem igazán releváns az adott probléma kezelésében
- After-LIFE tervek és fenntartási kötelezettség
 - civilek nem tudják folytatni a komolyabb visszatérő kezeléseket, monitoringot
 - állami apparátus jelentős bevonása a projektbe, After-LIFE tervezésbe és fenntartásba

Köszönetnyilvánítás

- EU LIFE természetvédelmi programjai (LIFE02NAT/H/8627, LIFE10 NAT/HU/019, LIFE15NAT/HU/902)
- Magyar parlamenti természetvédelmi Munkacsoport tagjai
- MME Titkárság
- SZIE Konzerváció-genetika Munkacsoport
- Nemzeti Park Igazgatóságok
- Földművelésügyi Minisztérium
- Projekt partnerek és önkéntesek (!)

www.imperialeagle.hu
www.imperialeagle.eu
horvath.marton@mme.hu